

Национални савет бошњачке националне мањине
Bošnjačko nacionalno vijeće
Број 1208-15/15
Дат. 11.12. 2015. год.
Нови Пазар Novi Pazar

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

6-4-2361/15

Београд

В.Г.

Заштитник грађана
Заštitnik građana

дел.бр. 45218 датум 08.12.2015

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ БОШЊАЧКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

36300 Нови Пазар
ул. 28. Новембра бб

Поштовани,

Заштитник грађана је, поступајући по притужби Националног савета бошњачке националне мањине спровео поступак контроле рада Министарства просвете, науке и технолошког развоја, утврдио пропусте у раду и у складу са својим уставним и законским овлашћењима, упутио препоруке ради њиховог отклањања.

У прилогу овог акта достављамо Вам копију препоруке.

С поштовањем,

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Прилог: 1

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
6-4-2361/15
Београд

Заштитник грађана
Заštitnik građana

дел.бр. 45211 датум 08.12.2015.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије¹ и члана 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана², у поступку контроле законитости и правилности рада Министарства просвете, науке и технолошког развоја, покренутом по притужби Националног савета бошњачке националне мањине, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

Министарство просвете, науке и технолошког развоја направило је пропуст у свом раду, који се састоји у повреди принципа добре управе на штету права Основне школе „Селаковац“ у Новом Пазару, јер није благовремено одлучило о захтеву за давање сагласности за промену назива школе који је испуњавао све законом прописане формалне услове.

Пропуст Министарства просвете, науке и технолошког развоја отгледа се и у чињеници да о поменутом захтеву није одлучило решењем већ је након две године од дана подношења првог захтева и супротно оправданим очекивањима, послало обавештење подносиоцу захтева да нема могућности за давање тражене сагласности, иако је захтев поднет у складу са законом и упутствима која су дата у претходним одговорима Министарства, чиме је повредило и право на ефикасно правно средство.

Став Министарства просвете, науке и технолошког развоја да се називи јавних школа мењају само у изузетним случајевима, као и пракса да се не доноси, односно да се одлаже доношење решења по захтеву за давање сагласности за промену назива школе, с образложењем рационалности, целиснодности и приоритета делатности образовања, није заснован на унапред прописаним, мерљивим и објективним критеријумима.

Такав став и пракса Министарства просвете, науке и технолошког развоја немају упориште у важећим правним прописима, а последица тога је да Основна школа „Селаковац“, за коју је Национални савет бошњачке националне донео одлуку да је од посебног значаја за образовање Босњака, не остварује право да промени назив, који означава географски појам, и да у будуће носи име „Авдо Међедовић“, према ствараоцу кога ова национална мањина сматра значајним.

На основу утврђених пропуста у раду, Заштитник грађана упућује Министарству просвете, науке и технолошког развоја следеће

¹ „Сл. гласник РС“, бр. 98/06

² „Сл. гласник РС“, бр. 79/05 и 54/07

ПРЕПОРУКЕ

Потребно је да Министарство просвете, науке и технолошког развоја, без одлагања, решењем одлучи о захтеву за давање сагласности за промену садашњег назива Основне школе „Селаковац“ у Новом Пазару, који је поднет јуна 2015. године.

Приликом разматрања захтева и доношења решења, потребно је да Министарство просвете, науке и технолошког развоја има у виду овлашћења и разлоге због којих је школа прихватила предлог Националног савета бошњачке националне мањине да се промени садашњи назив школе, с обзиром на то да се предложеном изменом назива школе даје име по ствараоцу кога ова национална мањина сматра значајним.

Неопходно је да Министарство просвете, науке и технолошког развоја размотри потребу да ближе и прецизно уреди поступак давања сагласности за промену назива школе, како у смислу документације која се доставља уз захтев, тако и мерљивих и објективних критеријума на основу којих је могуће ценити оправданост разлога због којих се одлаже доношење решења и давање сагласности о захтеву који испуњава све формалне услове.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја ће, у року од 60 дана од дана пријема овог акта, обавестити Заштитника грађана о предузетим мерама и доставити доказе о поступању по њима.

Р а з л о з и:

Национални савет бошњачке националне мањине (у даљем тексту Национални савет) је поднео притужбу на рад Министарства просвете, науке и технолошког развоја (у даљем тексту Министарство), указујући на повреду права Основне школе „Селаковац“ у Новом Пазару (у даљем тексту Школа) да промени назив и на повреду права на ефикасан поступак и правно средство, јер, у периоду од три школске године, Министарство не доноси решење о захтеву Школе за давање сагласности за промену назива, са поуком о правном леку.

Према наводима из притужбе и достављене документације, Национални савет је донео одлуку да је Школа од посебног значаја за образовање припадника бошњачке националне мањине и упутио је предлог да школски одбор покрене поступак промене назива Школе и да та установа убудуће носи назив „Авдо Међедовић“, који је Школа прихватила. Школа је први захтев за давање сагласности за промену назива, уз који је приложена сагласност Школског одбора и Наставничког већа, Министарству упутила јула 2013. године. Министарство је затражило да се овај захтев допуни тако да се достави Одлука Школског одбора са детаљним обrazloženjem и разлогима промене назива школе, мишљење Савета родитеља, извод из Статута школе, мишљење Групе за стручно – педагошки надзор за општине Нови Пазар, Сјеница и Тутин о оправданости промене назива, као и мишљење града Новог Пазара. Поступајући по наведеним упутствима, Школа је прибавила сву тражену документацију и поново поднела захтеве, децембра 2014. и јуна 2015. године.

Министарство није донело решења о уредном захтеву за давање сагласности за промену назива, који је последњи пут поднет на крају школске 2014/2015 године и правовремено у односу на почетак нове школске године, већ је обавестило Школу да се нису стекли услови, односно о немогућности давања тражене сагласности.

Сагледавајући наводе из примљене притужбе, као и приложену документацију, Заштитник грађана је спровео поступак контроле рада Министарства, ради неспорног утврђења свих чињеница.

На основу изјашњења³ и додатних обавештења⁴, које је Министарство доставило по захтеву овог органа, утврђено је да је став Министарства да се називи јавних школа мењају само у изузетним случајевима и да се приликом одлучивања о захтеву за промену назива школе руководи начелом да се одређују имена позната широј јавности у Републици Србији.

Разлоге због којих је Школа обавештена о „немогућности“ давања сагласности Министарство је појаснило приоритетима делатности образовања и обавезом рационалног поступања, односно да је потребно и да се разматри шта се квалитативно мења и да ли ће променом назива школе ученицима бити обезбеђено остваривање права на образовање са новим квалитетом.

У периоду од 2008. до 2015. године, Министарство је донело шест решења о давању сагласности, а у периоду од 2012. до 2015. године Министарство није донело ниједно решење којим се одбија давање сагласности за промену назива школе, већ је директорима послало обавештења да се нису стекли услови за давање сагласности, јер документација није комплетна, и у случајевима када је уз захтев достављена одлука школског одбора о промени назива и сагласност оснивача школе, у складу са законом.

.....

У члану 34. Закона о основама система образовања и васпитања⁵ прописано је да установа може да врши статусне промене, промену назива или седишта и да одлуку о промени назива или седишта установе доноси орган управљања, уз сагласност оснивача, а када је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, уз сагласност Министарства. Школа не може да врши статусне промене, промену назива или седишта у току наставне године.

Према члану 53. наведеног закона орган управљања у школи јесте школски одбор.

Законом о националним светима националних мањина⁶, одредбом члана 22. став 1. тачка 4. је уређено да национални савет предлаже промену назива улица, тргова, градских четврти, заселака, других делова насељених места и установа за које је утврђено да су од посебног значаја за националну мањину.

Члан 7. Закона о општем управном поступку⁷ прописује да су органи који воде поступак, односно решавају у управним стварима, дужни да обезбеде успешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса физичких лица, правних лица и других странака (начело ефикасности).

Према члану 208. Закона о општем управном поступку, кад се поступак покреће поводом захтева странке, односно по службеној дужности ако је то у интересу странке, а пре доношења решења није потребно спроводити посебан испитни поступак, нити постоје други разлози због којих се не може донети решење без одлагања (решавање претходног питања и др.), орган је дужан да донесе решење и достави га странци што пре, а најдоцније у

³ Допис бр: 614-02-01228/2015-02 од 12. 8. октобра 2015. године

⁴ Допис бр: 614-02-01228/2015-02 од 12. новембра 2015.

⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013, , 35/2015 - аутентично тумачење и 68/2015)

⁶ „Сл. гласник РС“, бр.. 72/2009, 20/2014 - одлука УС и 55/2014)

⁷ „Сл. лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/2001 и "Сл. гласник РС", бр. 30/2010

року од једног месеца од дана предаје уредног захтева, односно од дана покретања поступка по службеној дужности, ако посебним законом није одређен краћи рок. У осталим случајевима, кад се поступак покреће поводом захтева странке, односно по службеној дужности, ако је то у интересу странке, орган је дужан да донесе решење и достави га странци најдочније у року од два месеца, ако посебним законом није одређен краћи рок.

.....

Министарство о захтевима за давање сагласности за промену назива школе не одлучује доношењем решења, којим се даје или одбија сагласност, иако су поднети у складу са законом и са комплетном документацијом. Уместо да донесе решење о уредном захтеву, као и у конкретном предмету, Министарство обавештава школе да се нису стекли услови за давање тражене сагласности и на тај начин се онемогућава остваривање права на ефикасно правно средство и да се против донетог решења покрене управни спор.

Законом утврђена обавеза да се тражи сагласност Министарства приликом промене назива установе омогућава да се поднети захтеви размотре, пре давања сагласности, што може да спречи честе или неоправдане промене назива школе, са аспекта континuitета образовања и образложења разлога промене назива, посебно у околностима када школа носи назив по једној познатој личности, а назив се мења да убудуће носи назив по другој личности.

Међутим, Министарство има законску обавезу да о поднетом захтеву за давање сагласности о промени назива школе одлучи решењем и то у сваком случају, када је у складу са законом, уз захтев достављена одлука органа управљања, уз сагласност оснивача. Због тога, образложение, односно претходно наведени разлози због којих Министарство не одлучује решењем о захтевима, није прихватљиво, јер своју оцену о томе да ли је, или не, предложена промена назива школе у вези са именом историјске личности која је позната широј јавности, не заснива на закону ни на мерљивим критеријумима. У таквим околностима, супротно владавини права, могуће је различито поступање у истим ситуацијама и произвољност приликом одлучивања. Увидом у достављену документацију уочено је да је, од шест решења, у 4 случаја дата сагласност да се промени назив школе, који означава географски појам или датум, у назив школе по познатим историјским личностима. Али, истовремено, у два случаја, дата је сагласност да се назив школе по познатим историјским личностима промени у називе који су, такође, дати по другим познатим личностима.

Осим тога што нема правног утемељења, став Министарства о томе да ли је одлука о промени назива школе целисходна и рационална, у конкретном предмету не уважава чињеницу да је Основна школа „Селаковац“ поднела захтев са комплетном документацијом, да је школа од посебног значаја за бошњачку националну мањину и да је предложена измена назива школе „Авдо Међедовић“, према највећем бошњачком епском песнику, што доприноси високо образованој функцији и унапређењу и јачању националног и културног идентитета ученика бошњачке националности, ако се има у виду да се и на тај начин ученици упознају и негују своју културну баштину, и свакако доприноси упознавању већинског народа са историјским личностима мањинских заједница.

Не сме се занемарити да постоје околности у којима је оправдано одлагање или одбијање давања сагласности иако захтев испуњава формалне услове. Такође, може се прихватити да су објективни разлози због којих Министарство захтева да се осим одлуке органа управљања установе о промени назива, уз сагласност оснивача, достави и сагласност, односно мишљење других органа и тела, односно наставничког већа, савета родитеља и надлежне школске управе. Међутим, имајући у виду одговарајућу одредбу закона која уређује ово питање, није прихватљиво да, након свих претходних година, Министарство није предузело ниједну меру како би те околности, услове и критеријуме уредила (изменама закона или давањем упутства, инструкције) и учинила унапред познатим. Невршење послова и радњи из

делокруга, односно надлежности органа управе је пропуст који за непосредне и посредне последице по правилу има, и овај пут је имао, стварање правне несигурности, отежавање правног положаја грађана и кршење њихових права.

Даље, Министарство је изјавило да је сагласно да се по уредно поднетом захтеву решењем не одбија сагласност из разлога целисходности, рационалности или приоритета делатности образовања и да је сагласно да закон не познаје институт немогућности давања сагласности (или да се нису стекли услови), што се наводи као објашњење директору школе. Међутим, и поред тога, Министарство није изјавило да ће о уредно поднетом захтеву Школе донети решење, већ је обавестило овај орган да ће захтев, у текућој школској години, поново разматрати и одлучити, благовремено у односу на 1. септембар 2016. године.

На основу свих утврђених чињеница и околности, Заштитник грађана је, применом чл. 31. ст. 2. Закона, дао препоруке Министарству просвете, науке и технолошког у шиљу унапређења рада органа управе, законитог, правилног и ефикасног остваривања права Босњака на образовање на матерњем језику и спречавања сличних пропушта у будућности.

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Роберт Сели

Доставити:

- Министарству просвете, науке и технолошког развоја
- копију Националном савету босњачке националне мањине